

Årsuppföljning av Nationella taxan 2022

Vårdvalsenheten

Datum 2023-02-22	Diarienummer 2023/433	Rapport skriven av: Victoria Hildingsson Vårdvalsenheten, Vårdval Primärvård
Godkänt av Britta Wählin Larsson, Vårdvalsenheten		

Innehåll

1	Inledning	3
2	Syfte.....	5
3	Etableringar i Region Dalarna.....	5
4	Besöksfrekvens	6
5	Taknivå	7
6	Kostnader	7
7	Verksamhetsredovisning 2022.....	8
8	Extern fördjupad uppföljning	8
9	Diskussion	8
10	Fortsatt arbete	9

1 Inledning

Nationella taxan är ett samlingsbegrepp för de lagar och förordningar som reglerar verksamhet och ersättning för läkare och fysioterapeuter. Vårdgivarnas verksamheter regleras i huvudsak av respektive lag.

Vårdgivare verksamma enligt nationella taxan regleras av lagen och förordningen om läkarvårdsersättning (LOL, FOL) samt lagen och förordningen om ersättning för fysioterapi (LOF, FOF). Lagstiftningen reglerar regionernas ansvar gentemot läkarna och fysioterapeuterna samt läkarnas och fysioterapeuternas skyldigheter avseende legitimation, utförd vård och verksamhetsuppföljning.

Förordning (1994:1120) om ersättning för fysioterapi (FOF) reglerar och definierar ersättningsnivåerna. Ersättningen justeras årligen och fastställs av Riksdagen. Ersättningen är produktionsstyrd och betalas ut per inrapporterat besök.

Vårdcentralerna inom Region Dalarna får betala 70% av kostnaden för besöket när listad patient besökt, eller fått råd via telefon, av läkare eller fysioterapeut som arbetar enligt nationella taxan. Resterande kostnad (30%) betalas av Vårdvalsenheten. Utöver besök ersättning tillkommer även kostnader för laboratorieprovs-, röntgen-, tolk- och medicinskfovtvård.

1.1 Taknivå

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den ersättning som utbetalas till en vårdgivare eller vikarie under ett kalenderår, och motsvarar en full årsarbetstid. Efter tak ett lämnas ersättning med reducerat belopp upp till tak två. När även detta tak har uppnåtts kan vårdgivaren enbart ge vård mot patientavgifter. Det innebär att det kan utbetalas olika summor för samma typ av besök.

1.2 Ersättningsetablering

1.2.1 Fysioterapeut

Vid anmälan om ersättningsetablering enligt lagen om ersättning för fysioterapeut beslutas om fysioterapeuten ska tillhöra arvodeskategori A eller B. Detta kan även ändras under tiden för etableringen. Arvodeskategori A avser en mottagning med en ensampraktiker utan anställd biträdespersonal. Mottagningens lokalyta är relativt liten. Avsaknaden av assisterande personal samt lokalernas storlek ger en begränsad patientgenomströmning.

Arvodeskategori B avser en mottagning där förberedande behandling och eventuell efterbehandling ges av biträdespersonal medan fysioterapeuten i huvudsak gör behandlingsmoment som fordrar hans kompetens.

Arvodeskategori B möjliggör en högre behandlingsvolym per fysioterapeut. Mottagningen har såväl högre intäkter som högre

kostnader. Arvodeskategori A har högre arvodesnivå för särskilt arvode än arvodeskategori B. Med arvodeskategori B kan ett större antal behandlingar utföras inom årsarbetstiden

Kraven som ställs för B-mottagning är att vårdgivaren har tillgång till och ökad kostnad för:

- Flera behandlingsrum
- Kvalificerad (avancerad, dyr) utrustning
- Anställd assisterande personal som minst utgör 25% av en heltidstjänst på helårsbasis, det vill säga minst 10 timmar per vecka. Med assisterande personal avses personal med arbetsuppgifter kopplade till behandlingsarbetet samt administrativa arbetsuppgifter.

Anmälan om ändring av arvodeskategori ska göras minst sex månader innan den börjar gälla. Bedömning görs av Vårdvalsenheten.

I FOF anges vilka behandlingar och vilka patientkontakter som är ersättningsgrundande, enkelt arvode, normalt arvode och särskilt arvode. Enkelt arvode gäller för enkla undersökningar och behandlingar. Normalt arvode gäller för direktkontakt med legitimerad fysioterapeut. Besöket ska minst vara 25 minuter för vårdgivare med arvode A och minst 20 minuter för vårdgivare med arvode B. Särskilt arvode lämnas till en fysioterapeut med högskoleutbildning om minst 45 högskolepoäng inom för åtgärden adekvat område. Av dessa kan upp till 30 högskolepoäng bytas ut mot längre sammanhållen utbildning av motsvarande omfattning. Utöver utbildning krävs yrkeserfarenhet motsvarande minst två års heltidsarbete som fysioterapeut inom för åtgärden adekvat område under de senaste fem åren.

Kraven för att vara verksam enligt LOF är att verksamheten bedrivs på heltid. Det går inte att samtidigt arbeta för regionen eller inom vårdvalet.

1.2.2 Läkare

Det går att vara verksam enligt LOL i de flesta kliniska specialiteter. Den ekonomiska ersättningen är prestationsbaserad utifrån varje patientbesök med gruppering i enkla, normala och särskilda arvoden. Ersättningsnivåerna är specifika för varje specialitet.

Kraven för att vara verksam enligt LOL är att verksamheten bedrivs på heltid. Det går inte att samtidigt arbeta för regionen eller inom vårdvalet.

1.3 Samverkan

Region Dalarna ingår ett samverkansavtal med de privata vårdgivarna. Vårdgivaren skall samverka med berörda vårdgivare och övriga i patientens vård engagerade personer, liksom med kliniker/motsvarande inom den offentligt finansierade vården i Region Dalarna samt med berörda myndigheter, organisationer

och övriga aktörer med målet att skapa en sammanhållen vårdkedja. Vårdgivaren bör ha god kännedom om de behandlingsrutiner och vårdprogram som tillämpas. Vårdgivaren skall delta i löpande diskussioner med Region Dalarna om vårdprogram och arbetsrutiner samt verksamhetsinnehåll med tanke på sjukdomsgrupper och upptagningsområde. Vårdgivaren och Region Dalarna skall upprätthålla goda samarbetsrutiner med en löpande ömsesidig dialog. Vårdgivaren och Region Dalarna ska löpande mötas för att följa upp tillämpningen av samverkansavtalet och samarbetet i stort. Region Dalarna är sammankallande. Särskild ersättning för deltagande i uppföljningsmöten utgår ej.

Utifrån samverkansavtalet är det viktigt att ha ett tydligt och systematiskt kvalitetsarbete, täta diskussioner och regelbunden granskning.

2 Syfte

Årsuppföljningen syftar till att få en samlad bild över verksamheten gällande Nationella taxan i Region Dalarna under 2022. För att beskriva utvecklingen finns även statistik från 2021 med. Alla uppgifter är tagna ur Privera, ett system för att beräkna ersättning till privata vårdgivare för de besök de utfört, samt från den lagstadgade verksamhetsredovisningen som vårdgivaren ska inkomma med årligen.

3 Etableringar i Region Dalarna

3.1 Fysioterapeuter

I början av 2022 fanns 29 verksamma fysioterapeuter och i slutet av året var antalet 27.

Förändringar över året:

- I Falun har en etablering överlåtits via anbud i januari.
- Etablering i Rättvik lades ner i maj, inga anbud inkom vid annonsering.
- Flytt av etablering från Insjön till Rättvik i juni.
- Annonsering av ersättningsetablering i Borlänge i oktober, inga anbud inkom. Säljaren fortsätter på sin etablering.
- Etablering i Falun lades ner utan försäljning i december.

3.2 Läkare

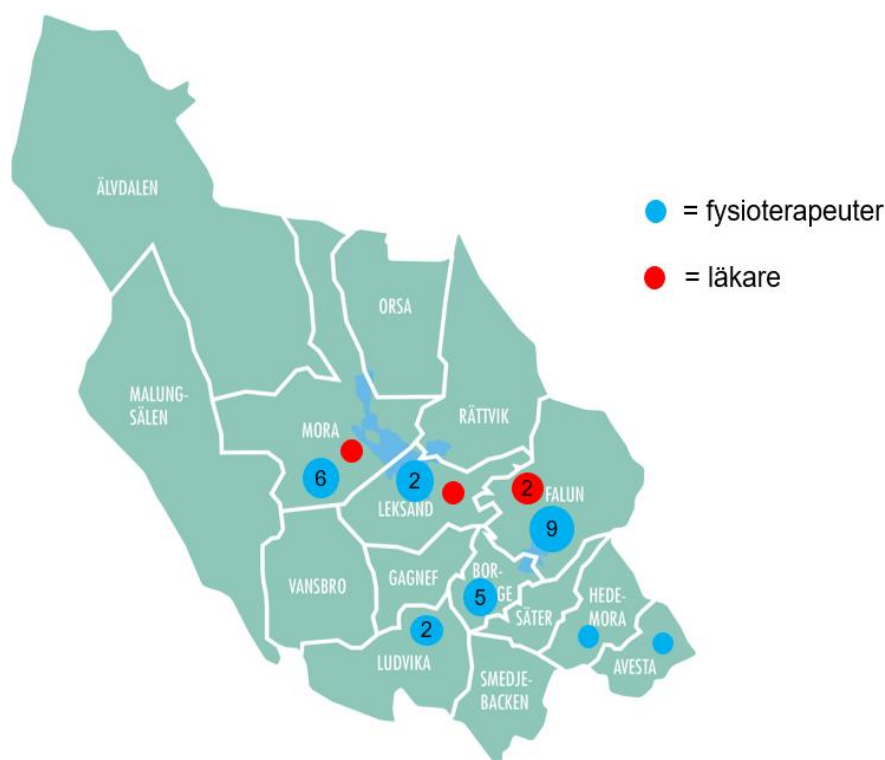
Under 2022 fanns fyra etableringar för läkare. De olika specialiteterna fanns inom allmänmedicin (två läkare), psykiatri (en läkare) samt obstetrik och gynekologi (en läkare).

Förändringar över året:

- Etablering för allmänläkare i Falun har överlåtits via anbud i december.

3.3 Lokalisering

Fördelningen av lokalisering av etableringar i Region Dalarna visas i figur 1. Flest etableringar för fysioterapeuter har Falun, Mora och Borlänge. De kommuner som saknar etablering med fysioterapeut är Älvdalen, Gagnef, Smedjebacken, Malung-Sälen, Vansbro, Orsa och Säter. För läkarna finns etableringar i Falun, Mora och Leksand.

Figur 1 – Verksamma fysioterapeuter och läkare på nationella taxa vid utgången av 2022.

4 Besöksfrekvens

4.1 Fysioterapeuter

Under 2022 gjordes 48 322 besök hos fysioterapeut på nationella taxan i Region Dalarna jämfört med 2021 då det gjordes 49 459 besök. För absoluta tal, se vidare tabell 1.

Tabell 1. Antal besök hos fysioterapeuter fördelat på enkla, normala och särskilda åtgärder under 2022-2021.

	Enkla åtgärder	Normala åtgärder	Särskilda åtgärder	Totalt
2022	2 017	30 130	16 175	48 322
2021	923	35 361	13 175	49 459

4.2 Läkare

Under 2022 gjordes totalt 6 470 besök hos läkare på nationella taxan i Region Dalarna jämfört med 2021 då det gjordes totalt 6 268 besök. För absoluta tal, se vidare tabell 2.

Tabell 2. Antal besök hos läkare fördelat på enkla, normala, särskilda åtgärder och telefon under 2022 och 2021.

	Enkla åtgärder	Normala åtgärder	Särskilda åtgärder	Telefon	Totalt
2022	400	4 510	507	1 053	6 470
2021	77	4 043	907	1 241	6 268

5 Taknivå

De så kallade ersättningstaken, begränsar omfattningen av den ersättning som utbetalas till en vårdgivare. Under 2022 var det en fysioterapeut som nådde taknivå ett och fick därmed reducerad ersättningsnivå på en andel av besöken. Under 2021 var det ingen som nådde taknivå.

6 Kostnader

Region Dalarna ersätter årligen fysioterapeuter och läkare inom den nationella taxan för de åtgärder som utförs. Det är olika ersättningsbelopp beroende på typ av åtgärd.

Nettokostnad för verksamheterna var totalt 30 miljoner kronor för 2022. För 2021 var nettokostnaden drygt 29 miljoner kronor. Se vidare tabell 3.

Tabell 3. Totalt nettokostnaden för läkare och fysioterapeuter under 2022 och 2021 presenteras i kronor.

	2022	2021
Läkare	5 528 738	5 758 063
Fysioterapeuter	24 777 449	22 860 993
Totalt	30 306 187	28 619 056

Förutom ersättningskostnader tillkommer kostnader för laboratorieprover, röntgen, medicinskfotvård och tolkkostnader. Se vidare tabell 4.

Tabell 4. Kostnader för laboratorieprover, röntgen, medicinskfotvård och tolk presenteras i kronor.

	2022	2021
Lab	320 000	217 000
Röntgen	251 900	131 000
Tolk	30 000	22 000
Fotvård	0	2 000
Totalt	611 000	374 000

7 Verksamhetsredovisning 2022

Enligt LOL och LOF-lagen ska läkare och fysioterapeut som begär ersättning enligt dessa lagar medverka till att den egna verksamheten kan följas upp och utvärderas. Vårdgivarna ska årligen till regionen lämna en redovisning med uppgifter om mottagningens personal och medicintekniska utrustning samt om utförda behandlingsåtgärder och antalet patientbesök. Region Dalarna tillhandahåller en mall för årlig verksamhetsredovisning. Samtliga verksamma läkare och fysioterapeuter har lämnat in verksamhetsredovisning för verksamhetsåret 2022.

Alla utom en har angett att de har ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Alla har en för året uppdaterad patientsäkerhetsberättelse.

Ett IVO-ärende och ett patientnämndsärende finns rapporterat bland vårdgivarna.

Under 2022 har 9 av de verksamma vårdgivarna införskaffat medicinskteknisk utrustning.

Alla läkare har gått någon form av medicinsk fortbildning under året, 22 av fysioterapeuterna.

8 Extern fördjupad uppföljning

En extern fördjupad uppföljning gällande fysioterapeuter påbörjades under december 2021 och slutfördes under våren 2022. En extern revisionsbyrå upphandlades för att utföra uppdraget att granska 10 slumpmässigt utvalda fysioterapeuter. Resultatet visade att fyra av de granskade fysioterapeuterna inte hade några anmärkningar, fyra hade vissa anmärkningar och två hade allvarliga anmärkningar.

Rapport gällande fördjupad uppföljning finns att läsa på följande länk: [Fördjupad uppföljning av fysioterapeuter nationella taxan](#)

9 Diskussion

Under 2022 utbetalades ersättning enligt nationella taxan till en summa av 30 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med 2021 då den totala kostnaden var 29 miljoner. Det totala antal besöken har dock minskat 2022 (54 792) jämfört med 2021 (55 727). Fler besök med särskilda åtgärder har gjorts hos fysioterapeuterna vilket kan förklara siffrorna.

Två fysioterapeuter lade ner sina verksamheter under 2022. Det har inte varit någon förändring i antal verksamma läkare.

Under pandemiåren har samverkansmöten i stort sett lagts på is. Under 2022 har dessa nu kommit igång igen i de kommuner som

har flera fysioterapeuter på nationella taxan (Falun, Borlänge, Mora). Där har genomförts regelbundna gemensamma möten där även offentliga vårdcentraler och privata vårdcentraler medverkar. I Mora finns utöver detta även samverkansform med kommun och sjukhuset.

Under maj 2022 bjöd Vårdval Primärvård in till samverkansmöte med vårdgivarna på nationella taxan.

Den statliga utredningen God och nära vård fick 2018 uppdraget att utreda och föreslå hur läkare och fysioterapeuter som får ersättning enligt lagen om läkarvårdsersättning, respektive lagen om ersättning för fysioterapi, ska kunna integreras i samklang med övriga förändringar i den ordinarie primärvården. Under 2022 tillsattes en ny statlig utredare som ska lämna nytt förslag på reform i maj 2023.

10 Fortsatt arbete

I avvaktan på regeringens slutgiltiga beslut om Nationella taxans framtid behöver Region Dalarna fortsatt ökad insyn i verksamheterna som bedrivs på nationella taxan. Det bör därför utvecklas ett systematiskt analys- och uppföljningssystem som underlag för uppföljning och kontroll av dessa vårdgivare. En mer omfattande kvalitetsutvärdering blir också mer tids- och resurskrävande och utökade resurser föreslås om en utökad uppföljning kring dessa vårdgivare ska kunna genomföras fortsättningsvis.